

Nancy Flandroit

De: Olivier Cognioul
Envoyé: lundi 23 mai 2022 14:46
À: Nancy Flandroit
Objet: TR: - FA62493 - VAN DER GUCHT Jaak / BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE S.A.
Pièces jointes: 0002_FA62493.doc

De : Lafourt Joost <Joost.Lafourt@just.fgov.be>
Envoyé : lundi 23 mai 2022 14:45
À : info@phsavdb.be
Objet : FW: - FA62493 - VAN DER GUCHT Jaak / BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE S.A.

Geachte gerechtsdeurwaarder,

Naar aanleiding van uw verzoek tot inleiding van de zaak **VAN DER GUCHT Jaak / BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE S.A.** kan de Nederlandstalige ondernemingsrechtbank Brussel u de hiernavolgende datum en uur toekennen :

EERSTE KAMER – ZAAL A VRIJDAG 17 JUNI 2022 OM 9U30

Met hoogachting,
Lafourt Joost
Afg. Griffier.

Van: FMF Brussel Ondernemingsrechtbank Rollen (ROJ)
Verzonden: maandag 23 mei 2022 13:40
Aan: Lafourt Joost <Joost.Lafourt@just.fgov.be>
Onderwerp: FW: - FA62493 - VAN DER GUCHT Jaak / BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE S.A.

Van: Etude Schepkens-Van Den Berghe [mailto:info@phsavdb.be]
Verzonden: Monday 23 May 2022 12:48
Aan: FMF Brussel Ondernemingsrechtbank Rollen (ROJ) <koophandel.brussel.rollen@just.fgov.be>
Onderwerp: - FA62493 - VAN DER GUCHT Jaak / BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE S.A.

De Greffier van de nederlandstalige
Ondernemingsrechtbank van Brussel

Waterloolaan, 70

1000 Brussel

Mevrouw, Mijnheer,

Dirk VANDORMAEL Scheepvaartkaai 16 A 7, HASSELT
Leo DAENEN Boter mijn 3, BERINGEN
Luc ROPPE Boter mijn 3, BERINGEN
Bart VYT Pastoor Raeymaekersstraat 17, GENK

KANDIDAAT-GERECHTSDEURWAARDERS
Michael DRIESKENS
Bert VANDEBERGH

Scheepvaartkaai 16 A 7 - 3500 HASSELT
BV OMERUS
KBO: 0 845.894.537 BTW: BE 0 845.894.537

CENTRALE ADMINISTRATIE:
Scheepvaartkaai 16 A 7 - 3500 Hasselt

OPENINGSUREN KANTOREN:
09:00 -12:00 en na afspraak

E-mail : info@omerus.be
☎ : 011/ 24 44 10 ☎ : 011/ 24 44 19

KBC der den : BE27 7350 3135 8973
BIC KREDBEBB

TE REGISTREREN

Dossier: B 2202172 - NF

BVBA STUDIE PH. SCHEPKENS
SPRL ETUDE A. VAN DEN BERGH

Huissiers de Justice - Gerechtsdeurwaarders
Av. de la Couronne, 145 bloc F4, Kroonlaan
BRUXELLES 1050 BRUSSEL
☎: 02/648.44.15 - Fax: 02/649.92.21
N° TVA/Nr BTW: 0823.116.957

+2202172-707+

FA 62493

284757

DAGVAARDING

Het jaar 2022, op

Op verzoek van :

Van der Gucht Jaak, RRN 62.01.21-187.07, zonder gekend beroep, geboren op 21/01/1962, wonende te 9420 ERPE-MERE, Dries 39

Hebbende als raadsman meester Erik Monard, advocaat voor de advocatenvennootschap Monard Law, met kantoren gevestigd te 3500 Hasselt, Gouverneur Roppesingel 131

ik ondergetekende, *Claire VAN DE WINKEL*, plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder van *Anne VAN DEN BERGHE*, gerechtsdeurwaarder, verblijvende te 1050 Elsene, Kroonlaan, 145 Blok F 4de verdieping,

GEDAGVAARD :

NATIONALE BANK VAN BELGIË NV, KBO nr. 0203.201.340, met zetel gevestigd te 1000 BRUSSEL, De Berlaimontlaan 14

Alwaar ik het afschrift van onderhavig exploit heb kunnen ter hand stellen overeenkomstig de art. 33 tot 35 van het Gerechtelijk Wetboek

zodat ik het afschrift waarvoor niet werd getekend voor ontvangst heb achtergelaten conform art. 38 § 1 van het Gerechtelijk Wetboek.

om te verschijnen op vrijdag zeventien juni twee duizend twee en twintig om negen uur dertig in de voormiddag, voor de eerste kamer van de nederlandstalige Ondernemingsrechtbank van Brussel, zetelende in het gewoon lokaal der zittingen, Zaal A, Waterloolaan, 70, ten gezegd Brussel

TENEINDE.

IV.1. FEITEN EN SITUERING VAN HET GESCHIL

Voorstelling van de partijen

1. Verzoeker is aandeelhouder van de nv Nationale Bank van België (hierna afgekort NBB) sedert minstens 2018 en bezit op heden 85 aandelen in deze vennootschap. Eerste gedaagde is de Nationale Bank van België en werd in 1850 opgericht in de vorm van een naamloze vennootschap.

2. De oprichting gebeurde met louter privé kapitaal (25 miljoen Belgische franken). Pas in 1948, nadat de bank 98 jaar in private handen was, is de Belgische Staat toegetreden tot het kapitaal van de vennootschap. Dit gebeurde via de wet van 28 juli 1948 houdende wijziging van de organieke wet der Nationale Bank van België.¹ Daarvoor werd het bestaande kapitaal - dat op dat moment 200.000.000 Belgische franken bedroeg, vertegenwoordigd door 200.000 aandelen - verdubbeld tot 400.000.000 Belgische franken door uitgifte van 200.000 nieuwe aandelen waarop door de Belgische Staat werd ingetekend à pari van de nominale waarde, zodat zij 50% van de aandelen in bezit verwierf (cf. artikel 4 van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België², hierna verkort Organieke wet). En de overige 50% was in handen van andere aandeelhouders (hierna "andere aandeelhouders" genoemd). Deels historische aandeelhouders, deels nieuwe die aandelen verworven hebben via aankoop op de beurs te Brussel, waar de Nationale Bank van België van het publiek gelden aantrekt.

3. De NBB neemt in het Belgische financieel stelsel een bijzondere plaats in. Het is enerzijds de Nationale Bank van België, maar anderzijds ook een naamloze vennootschap die beursgenoteerd is. Dit impliceert dat zij aan de bijzondere wetgeving ten gevolge van de beursnotering onderworpen is.

De bepalingen betreffende de naamloze vennootschappen zijn op haar van toepassing, behoudens de uitzonderingen die geregeld worden door bijzondere wetgeving waaronder de Organieke wet (cf. artikel 2 Organieke wet).³

4. De NBB kent een bijzondere orgaanstructuur [of een bijzonder organigram] die uniek is en afwijkt van een normaal organigram in een naamloze vennootschap.

De organen van de NBB bestaan uit de gouverneur, het Directiecomité, de Regentenraad, de Sanctiecommissie en het Afwikkelingscollege (art. 17 Organieke wet). De algemene vergadering van aandeelhouders wordt niet beschouwd als een orgaan van de Nationale Bank. De taak die normaal toebedeeld is aan de algemene vergadering van aandeelhouders, wordt bij eerste gedaagde uitgeoefend door de Regentenraad. Dit orgaan illustreert ondermeer de overheidscontrole.

De Regentenraad is samengesteld uit de gouverneur, de directeurs en veertien regenten⁴ (art. 20.1 Organieke wet). De gouverneur wordt door de Koning benoemd, voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar (art. 23.1 Organieke wet). De andere leden van het Directiecomité worden ook door de Koning benoemd op de voordracht van de Regentenraad voor een hernieuwbare termijn van zes jaar (art 23.2 Organieke wet).

¹ BS 29 juli 1948, 6.147.

² BS 28 maart 1998, 9.377.

³ Zie eveneens artikel 141, §1 van de wet van 2 augustus 2002 betreffende het toezicht op de financiële sector en de financiële diensten (BS 4 september 2002), dat de toepasselijkheid van de vennootschapswetgeving herbevestigt en de uitzonderingen hierop libelleert.

⁴ Voor de boekjaren 2018 en 2019 waren dit nog 10 regenten. Vanaf het boekjaar 2020 zijn dit 14 regenten (artikel 5, 1° van de wet van 2 mei 2019 houdende diverse financiële bepalingen, BS 21 mei 2019 (in werking getreden op 18 mei 2020 – art. 22).

- De Regenten worden gekozen door de algemene vergadering voor een hernieuwbare termijn van drie jaar (art. 23.2 Organieke wet). In meerderheid worden zij gekozen op voordracht van de Minister van Financiën (art. 23.3 Organieke wet).

De Algemene vergadering en de Regentenraad worden gecontroleerd door de Belgische Staat, die met haar participatie een feitelijke meerderheid heeft en aldus controle. Dit vloeit voort uit het gegeven dat de 50% van de andere aandeelhouders niet gegroepeerd is of kan zijn omwille van de beursnotering. Eenzelfde controle blijkt uit het benoemingssysteem op voordracht van de Belgische Staat.

Het is deze Regentenraad die de uitgavenbegroting alsook de jaarrekening goedkeurt en definitief de winst verdeelt op voorstel van het Directiecomité (artikel 20 van de Organieke wet). Dit betekent dat de winstverdeling binnen de NBB gebeurt zonder tussenkomst van de andere aandeelhouders, terwijl deze beslissing in andere naamloze vennootschappen net een prerogatief bij uitstek is van de algemene vergadering van aandeelhouders.⁵

5. De manier waarop de NBB haar winsten verdeelt, is geregeld in artikel 32 van de Organieke wet.

Voor de verdeling moeten de volgende stappen worden toegepast:

- 1° een eerste dividend van 6 % van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders;*
- 2° van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve;*
- 3° van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve;*
- 4° het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting".*

Door een samenspel van 3° en 4°, beslist dus de Regentenraad over de verdeling van de winst tussen de Belgische Staat, aandeelhouder voor 50% enerzijds en de andere aandeelhouders ten belope van 50% anderzijds.

Deze versie van artikel 32 van de Organieke wet geldt sinds 1 januari 2009 toen de wetswijziging van de wet van 3 april 2009⁶ in werking trad.

6. Uit wat voorheen, voor 1 januari 2009, gold kan vereenvoudigend maar met zekerheid worden afgeleid dat de winstverdeling voorheen en gedurende jaren geenszins gebeurde door toewijzing van enig "saldo aan de Belgisch Staat". Integendeel, de wettelijke regeling bepaalde minimumvoorschriften met het oog op het bepalen van de dividenden voor de aandeelhouders enerzijds en de vaststelling van de reserves ten behoeve van de Nationale Bank anderzijds. Voor zover de Staat een hogere vergoeding bekwam was dit het gevolg van een "quid pro quo" (*seigneurie*vergoeding). De toekenning van het saldo gebeurde voorheen dus "aan de reserve", derhalve in het belang van de vennootschap. Dit uiteraard tot tevredenheid van alle aandeelhouders en met respect van hun principiële gelijkheid (cf. art. 4 van de Statuten van de NBB: "Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten").

7. Waar een afwijking van de gelijke verdeling tussen de Belgische Staat en de andere aandeelhouders voorheen gemotiveerd werd, is het nu een mogelijkheid dat alle winst aan de Belgische Staat toekomt, met uitzondering van wat het aan de Regentenraad behaagt om aan de aandeelhouders toe te kennen.

⁵ De Belgische Staat heeft duidelijk de macht gelegd bij dit orgaan met miskenning van de rechten van de 50 % private aandeelhouders als dusdanig. Dit is geenszins het geval bij de andere Europese centrale banken waar de aandeelhouders (in feite meestal één aandeelhouder, nl. de respectievelijke Staat) deze bevoegdheden behouden.

⁶ Zie de artikelen 2 en 3 wet 3 april 2009 tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, BS 28 april 2009.

Waar de eerste stap (cf. artikel 32, 1° van de Organieke wet) een criterium bepaalt voor de (stapsgewijze) verdeling van de winsten, geldt dit niet voor de tweede, derde en de vierde stap in de winstverdeling. De Regentenraad bepaalt op volledig *discretionaire wijze*⁷ het bedrag dat wordt toegekend aan de reserves, evenals de toekenning van een tweede dividend aan de aandeelhouders. Hoewel de wetgever een wettelijke ondergrens vastlegt (of bepaalt) voor de derde stap, nl. toekenning aan de aandeelhouders van minimaal de helft van de opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het geheel van de voorheen gerealiseerde winst, bevat zij verder geen bovengrens. Deze wordt dus op willekeurige wijze vastgesteld door de Regentenraad. M.a.w. de ketting van het winstverdelingsmechanisme is even sterk als de zwakste schakel: de wetgever laat zelf de motivering/verantwoording los van de verschillen tussen de omvang van de winstuitkering aan de Belgische Staat enerzijds en de andere aandeelhoudersgroep (50%) anderzijds. En creëert als het ware een kader voor invulling door de Regentenraad. Dit resulteert in praktijk eenvoudigweg in een willekeurige vaststelling van het aandeel van de winst van de Belgische Staat enerzijds en de andere aandeelhouders anderzijds. Een tot de verbeelding sprekende ongelijkheid.

8. Het mag niet verwonderen dat de *Afdeling Wetgeving van de Raad van State* er in haar advies bij het wetsontwerp bij de wet van 3 april 2009 reeds op heeft gewezen dat het gevaar bestond dat de Belgische Staat op die manier een buitenmatig voordeel zou bekomen op de andere aandeelhouders, maar zij te weinig tijd had om dit voldoende te controleren:

"1. Door de exclusieve toekenning, aan de Staat, van het «laatste overschot» van de jaarlijkse winsten van de Nationale Bank, die volgt uit het ontworpen artikel 32, 4°, van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek stelsel van de Nationale Bank van België, komt de Staat, een van de aandeelhouders ervan, in een positie te staan die verschilt van die van de overige aandeelhouders. In de memorie van toelichting bij het voorontwerp wordt dit verschil hoofdzakelijk gerechtvaardigd door de «uitoefening van door de overheid verleende monopolierechten, in het bijzonder inzake de uitgifte van bankbiljetten».

Bij de huidige stand van de wetgeving wordt deze concessie vergoed door het toekennen, aan de Staat, van de «netto financiële opbrengsten die 3 % overschrijden van het verschil tussen het op jaarbasis berekend gemiddelde bedrag van de rentegevende activa en de vergoede passiva van de Bank» volgens de nadere regels bepaald bij artikel 29 van de voornoemde wet van 22 februari 1998 en door de toekenning, aan de Staat, naast zijn normaal dividend als aandeelhouder, van een vijfde van het laatste overschot van de jaarlijkse winsten na aftrek van een eerste dividend van 6% en, van het excedent, van 10% aan de reserve en van 8% aan het personeel of aan instellingen te zijnen voordele, zoals artikel 32, 3°, c), van dezelfde wet bepaalt.

De Raad van State, afdeling wetgeving, beschikt, inzonderheid binnen de termijn van vijf werkdagen waarin hij om advies is verzocht, niet over de gegevens op basis waarvan hij kan vaststellen of de nieuwe in het voorontwerp beoogde regeling, die artikel 29 van de voormelde wet van 22 februari 1998 opheft en die krachtens het nieuwe ontworpen artikel 32, 4°, van dezelfde wet uitsluitend aan de Staat het laatste overschot van de jaarlijkse winsten van de Nationale Bank toekent, de specifieke situatie van de Staat tegenover de Nationale Bank en de situatie bij laatstgenoemde adequaat vergoedt, zonder dat voor de Staat een buitenmatig voordeel op de andere aandeelhouders wordt gecreëerd.

De memorie van toelichting behoort in dit verband te worden verduidelijkt" (eigen onderlijning en benadrukking).

⁷ Noch de wet, noch de voorbereidende werken geven een referentiekader voor de nadere invulling van deze criteria.

- (Advies RvS nr. 45.575/2 van 22 december 2008 bij het wetsontwerp tot wijziging van de financiële bepalingen van de wet van 22 februari 1998 tot vaststelling van het organiek statuut van de Nationale Bank van België, *Parl.St.* Kamer 2008-09, nr. 1793/001, 16).

9. Het jaarverslag en de jaarrekening worden gebundeld in een Ondernemingsverslag gepubliceerd op de website van de verwerende partij (<https://www.nbb.be/nl/publicaties-en-onderzoek/jaarverslagen>). De Ondernemingsverslagen voor de boekjaren 2018, 2019, 2020 en 2021 werden respectievelijk gepubliceerd op 17 april 2019 (**stuk 1**), 15 april 2020 (**stuk 2**), 16 april 2021 (**stuk 3**) en 13 april 2022 (**stuk 4**).

10. En aldus geschiedde. Uit het Ondernemingsverslag voor 2018 blijkt (pagina 127) dat de Regentenraad in zijn vergadering van 27 maart 2019 de jaarrekening en het jaarverslag van het boekjaar 2018 goedkeurde en het saldo van de winst voor dat boekjaar als volgt verdeelt: 3,7% (andere aandeelhouders) en 46,27% (Belgische Staat) (!!!). De vaststelling van de omvang van het 2de dividend, hierboven vermeld, is als een Siamese tweeling verbonden aan het "saldo aan de Staat". Het is bij de willekeurige vaststelling van dit 2de dividend dat zich het probleem situeert.

M.b.t. de winstverdeling leest men in het jaarverslag (pagina 58-59) wat volgt:

"2.1.1.3 Winstverdeling

Een raming van de berekenbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden berekend volgens de value at risk /expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters hanteert op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2018 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 5,4 miljard.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekeningen).

Het risico bestaat dat de resultaten van de Bank onder druk zouden kunnen gezet worden omwille van het volume en de samenstelling van de balans, in het bijzonder door het Expanded Asset Purchase Programme. Bijgevolg houdt de Bank vast aan haar beleid om 50% van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 372,8 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,2 miljard. Overigens is het resultaat van het boekjaar de eerste buffer voor het opvangen van mogelijke verliezen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 138,47 per aandeel, hetzij een verhoging met 8,5% ten opzichte van het boekjaar 2017.

Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst toegewezen aan de Staat. Voor 2018 bedraagt dat € 317,4 miljoen."(eigen onderstreping)

Het zal de kritische lezer niet ontgaan dat er geen motivatie wordt gegeven m.b.t. het dividendbeleid en de onderscheidende toekenning in het bijzonder.

De volledige en gedetailleerde winstverdeling is terug te vinden op **p. 79 van het verslag**.

Eerste dividend (6 % kapitaal aan aandeelhouders)	€ 600.000,00
Toewijzing aan het reservefonds	€ 372.781.000,00
Tweede dividend discretionair vastgesteld	€ 54.788.000,00
Saldo aan de Staat	<u>€ 317.393.000,00</u>
Totaal gerealiseerde winst:	€ 745.562.000,00
Verhouding privé-aandeelhouders / Belgische Staat	€27.694.000,00 / € 345.087.000,00

11. Uit het Ondernemingsverslag voor het **boekjaar 2019** blijkt (pagina 173) dat de Regentenraad in zijn **vergadering van 25 maart 2020** de jaarrekening en het jaarverslag van dit boekjaar goedkeurde en de winst van dat boekjaar verdeelde zodat 2,97% toegekend wordt aan de andere aandeelhouders en 47,03% aan de Belgische Staat:

"2.1.1.3 Winstverdeling

Een raming van de berekenbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de value at risk /expected shortfall- methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn.

De raming van de benedengrens van de risico's per einde 2019 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 4,6 miljard, tegen 5,4 miljard per einde 2018.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op :

- de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen ;*
- de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt ;*
- de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).*

Door het volume en de samenstelling van de balans, met name het Expanded Asset Purchase Programme, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zodoende wordt een bedrag van € 412,6 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Ingevolge de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,6 miljard. Het resultaat van het boekjaar is overigens de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een bruto dividend van € 122,57 per aandeel, dat is een vermindering met 11,5 % ten opzichte van het boekjaar 2018, hoofdzakelijk omdat er dit jaar geen verkoop van gebouwen heeft plaatsgevonden. Krachtens de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst aan de Staat toegewezen. Voor 2019 bedraagt dat € 363,6 miljoen." (eigen onderstreping)

Het zal de kritische lezer niet ontgaan dat er geen motivatie wordt gegeven m.b.t. het dividendbeleid.

De volledige en gedetailleerde winstverdeling is terug te vinden op **p. 125 van het verslag**.

Eerste dividend (6 % kapitaal aan aandeelhouders)	€ 600.000,00
Toewijzing aan het reservefonds	€ 412.626.000,00
Tweede dividend discretionair vastgesteld	€ 48.428.000,00
Saldo aan de Staat	<u>€ 363.598.000,00</u>

Totaal gerealiseerde winst: € 825.252.000,00

Verhouding privé-aandeelhouders / Belgische Staat €24.514.000,00 / € 388.112.000,00

12. Uit het Ondernemingsverslag voor het **boekjaar 2020** blijkt (pagina 120) dat de Regentenraad in zijn **vergadering van 31 maart 2021** de jaarrekening en het jaarverslag van dit boekjaar goedkeurde en de winst van dat boekjaar verdeelde zodat 3,20 % toegekend wordt aan de andere aandeelhouders en 46,80 % aan de Belgische Staat :

"Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. De financiële risico's van de Bank worden berekend volgens de value at risk / expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn. De raming van de benedengrens van de risico's eind 2020 geeft een bedrag in de orde van grootte van € 6,5 miljard, tegen € 4,6 miljard eind 2019.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op:

- *de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen;*
- *de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt;*
- *de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekeningen).*

Door het toenemende volume en de samenstelling van de balans, in het bijzonder het APP en het PEPP, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan, in het bijzonder in geval van een rentestijging. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50% van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt. Zo wordt een bedrag van € 330,5 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Als gevolg van de winst- verdeling bedragen de buffers van de Bank € 6,9 miljard. Overigens is het resultaat van het boekjaar de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen. Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van 105,77 euro per aandeel, dit is een daling met 13,7% ten opzichte van het boekjaar 2019. Dit is voornamelijk te wijten aan het feit dat de BIB dit jaar geen dividend heeft uitgekeerd. Op grond van de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst van het boekjaar toegewezen aan de Staat. Voor 2020 bedraagt dat € 288,2 miljoen". (eigen onderstreping)

Ook hier wordt geen enkele motivering gegeven over het 'ongewijzigd dividendbeleid'.

De volledige en gedetailleerde winstverdeling is terug te vinden op **p. 141 van het verslag**.

Eerste dividend (6 % kapitaal aan aandeelhouders)	€ 600.000,00
Toewijzing aan het reservefonds	€ 330.472.000,00
Tweede dividend discretionair vastgesteld	€ 41.708.000,00
Saldo aan de Staat	<u>€ 288.164.000,00</u>
 Totaal gerealiseerde winst:	 € 660.944.000,00
 Verhouding privé-aandeelhouders / Belgische Staat	 €21.154.000,00 / €309.318.000,00

13. Uit het Ondernemingsverslag voor het **boekjaar 2021** blijkt (pagina 183) dat de Regentenraad in zijn **vergadering van 30 maart 2022** de jaarrekening en het jaarverslag van dit boekjaar goedkeurde en de winst van dat boekjaar verdeelde zodat 7,77 % toegekend wordt aan de andere aandeelhouders en 42,23 % aan de Belgische Staat:

"Een raming van de becijferbare risico's is het uitgangspunt voor de bepaling van het minimumbedrag van de reserves van de Bank. Alle financiële risico's van de Bank worden ofwel berekend volgens de value at risk / expected shortfall-methodologie, waarvoor de Bank zeer voorzichtige parameters op het gebied van probabiliteit en tijdshorizon hanteert, ofwel volgens scenario's op lange termijn. De raming van de benedengrens van de risico's geeft voor eind 2021 een bedrag in de orde van grootte van € 5,8 miljard, tegen € 6,5 miljard eind 2020.

Die daling is hoofdzakelijk toe te schrijven aan het besluit van de Raad van Bestuur om de aankopen van activa geleidelijk te verminderen, zodat de monetairbeleidskoers blijft toewerken naar een stabilisering van de inflatie op het peil van de doelstelling op middellange termijn. De huidige context met een toenemende onzekerheid over de bronnen en het verloop van de inflatie alsook over de impact van de geopolitieke problemen kan echter een aanzienlijke invloed hebben op het toekomstige beleid en op de risico-ontwikkelingen, waardoor een voorzichtige aanpak op dat gebied nog nodig is.

Dit bedrag omvat de financiële risico's op :

- *de eigen effectenportefeuilles van de Bank in euro en in deviezen ;*
- *de voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van de Bank, waarvoor ze alleen de risico's draagt ;*
- *de krediettransacties en voor doeleinden van monetair beleid aangehouden effectenportefeuilles op de balans van alle NCB's van het Eurosysteem, waarvan het risico over deze NCB's wordt verdeeld (zie toelichtingen 5 en 7 van de toelichting bij de jaarrekening).*

Door het toenemende volume en de samenstelling van de balans, in het bijzonder het APP en het PEPP, bestaat het risico dat de resultaten van de Bank onder druk komen te staan, in het bijzonder in geval van een rentestijging. In die omstandigheden handhaaft de Bank haar beleid om 50 % van de winst van het boekjaar te reserveren zolang de periode van onconventionele monetaire maatregelen aanhoudt.

Zo wordt een bedrag van € 177,7 miljoen toegevoegd aan de beschikbare reserve. Als gevolg van de winstverdeling bedragen de buffers van de Bank € 7,1 miljard. Overigens is het resultaat van het boekjaar de eerste buffer om mogelijke verliezen op te vangen.

Het dividendbeleid blijft ongewijzigd. Dit resulteert in een brutodividend van € 138,04 per aandeel, dat is een stijging met 30,5 % ten opzichte van het boekjaar 2020. Deze stijging is vooral toe te schrijven aan de storting van een dividend van € 31,3 miljoen door de BIB en aan de netto meerwaarde die de verkoop van het gebouw van de Drukkerij oplevert (€ 18,1 miljoen).

Op grond van de organieke wet van de Bank wordt het saldo van de winst van het boekjaar toegewezen aan de Staat. Voor 2021 bedraagt dat € 122,5 miljoen".
(eigen onderstreping).

Hier evenmin enige motivering over het 'ongewijzigd dividendbeleid'.

De volledige en gedetailleerde winstverdeling is terug te vinden op **p. 133 van het verslag**.

Eerste dividend (6 % kapitaal aan aandeelhouders)	€ 600.000,00
Toewijzing aan het reservefonds	€ 177.695.000,00
Tweede dividend discretionair vastgesteld	€ 54.616.000,00
Saldo aan de Staat	<u>€ 122.480.000,00</u>
 Totaal gerealiseerde winst:	 € 355.391.000,00
 Verhouding privé-aandeelhouders / Belgische Staat	 €27.608.000,00/€ 150.088.000,00

14. Uit de voormelde beslissingen van de Regentenraad blijkt dat de winst voor het boekjaar 2018 zo verdeeld werd dat er van de gerealiseerde winst **3,71%** of 27.649.000,00 euro als dividend toekomt aan de gezamenlijke andere aandeelhouders en 46,29% of 345.087.000,00 euro aan de Belgische Staat. Een analoge wanverhouding in de winstverdeling doet zich voor in de boekjaren 2019, 2020 en 2021: voor boekjaar 2019 krijgen de 200.000 andere aandelen $€122,57 \times 200.000 = € 24.514.000,00$ van de winst uitgekeerd als dividend. Van de totaal gerealiseerde winst van € 825.252.000,00 is dit 2,97 %. Voor boekjaar 2020 is dit 3,20 % en voor het boekjaar 2021 is dit 7,77%.

Samengevat betekent dit een verhouding van de verdeling van de totaal uitgekeerde winst van de NBB:

- **voor het boekjaar 2018: 3,71% / 46,29 %**
- **voor het boekjaar 2019: 2,97% / 47,03%**
- **voor het boekjaar 2020: 3,20% / 46,80%**
- **voor het boekjaar 2021: 7,77% / 42,23 %**

15. Verzoeker heeft deze situatie, waarbij de wetgever vertrouwen geeft aan de Belgische Staat bij de winstverdeling een preferente behandeling te voorzien voor zichzelf ten nadele van de andere aandeelhouders, reeds in vraag gesteld. In een procedure voor het Grondwettelijk Hof voerde verzoeker, samen met een aantal andere aandeelhouders van de NBB, aan dat het verschil in behandeling in de zin van de wet van 3 april 2009 tussen de Belgische Staat als publieke aandeelhouder en de andere aandeelhouders van de NBB strijdig zou zijn met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel en het doorgevoerde onderscheid niet berust op een objectief, pertinent en evenredig criterium.

In een arrest van 23 juni 2010 (GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010) oordeelt het Grondwettelijk Hof dat het wettelijk stelsel an sich geen onevenredig onderscheid tussen de Belgische Staat en de andere aandeelhouders veroorzaakt. Inderdaad, de wet op zichzelf beslist niet over de verdeling. Ze laat ruimte voor invulling en geeft welbepaalde criteria weer, die minimaal moeten gerespecteerd worden. Hetgeen geenszins kan gelijkgesteld worden met de concrete invulling, die door de Regentenraad gebeurt op willekeurige wijze. De wetgever bepaalt het kader, de concrete invulling wordt gedaan door de Regentenraad.

M.a.w. uit het arrest blijkt niet dat de Regentenraad van de NBB een vrijgeleide heeft om de winst op ongelijke wijze te verdelen en dit op manifeste wijze, zoals hierboven aangetoond.

16.. De concrete beslissing tot winstverdeling, werd door verzoeker aangevochten in een procedure voor de Raad van State waarbij werd aangevoerd dat de voormelde beslissingen van de Regentenraad (voor de boekjaren 2018 en 2019 nietig dienen te worden verklaard wegens schending van de artikelen 2 en 3 van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van bestuurshandelingen (Formele Motiveringswet), het redelijkheidsbeginsel, het zorgvuldigheidsbeginsel en het materieel motiveringsbeginsel als beginselen van behoorlijk bestuur.

17. In zijn arrest van 20 december 2021 verklaarde de Raad van State zich zonder *rechtsmacht* om van de voormelde vordering van verzoeker kennis te nemen en overweegt wat volgt:

"(...) 10. Uit wat voorafgaat, volgt dat het standpunt van verzoeker als zou de verwerende partij geen vennootschap zijn, niet kan worden bijgevalen. Zij is dat wel degelijk ondanks haar bijzondere statuut dat zij ontleent inzonderheid aan de wet van 22 februari 198 en ondanks het "slechts" aanvullend karakter van het wetboek van vennootschappen in zoverre dat niet strijdt met haar bijzonder statuut zoals dat voortvloeit uit de lex specialis".

Dit bijzondere sui generis-statuuut weerlegt evenmin dat met het ingediende beroep een (intern) vennootschapsrechtelijk geschil voorligt, met name een aandeelhouder (van een vennootschap) zoals verzoeker er een is, die het niet eens is met de winstverdeling opgenomen in een goedgekeurd jaarverslag van de verwerende partij als vennootschap (...). Een dergelijk geschil is, (...) een vennootschapsrechtelijk geschil waarvan de kennisname aan de hoven en rechtbanken en inzonderheid aan de ondernemingsrechtbank is toegewezen.

(...)

14. (...) dat niettemin moet worden aangenomen dat de ondernemingsrechtbank, overeenkomstig artikel 574, 1°, van het Ger.W. juncto artikel 178, eerste lid, van het wetboek van vennootschappen, evenzo bevoegd is om de bestreden beslissing van de Regentenraad (...) op verzoek van een (belanghebbende) aandeelhouder (...). (eigen onderlijning).

(RvS 20 december 2021, nr. 252.483, Van der Gucht, **stuk 5**) (eigen onderstreping).

De Raad van State oordeelt bijgevolg dat zij *zonder rechtsmacht* is om van het vernietigingsberoep van verzoeker kennis te nemen vermits het volgens haar gaat om een vennootschapsrechtelijk geschil tussen de vennootschap en haar aandeelhouders, waarvoor de ondernemingsrechtbank – en dit krachtens de artikelen 574, 1°, van het Ger.W. *juncto* artikel 178, eerste lid, van het wetboek van vennootschappen, - bevoegd is.

18. Gelet op deze beslissing, richt verzoeker zich tot Uw Zetel ter bescherming van zijn rechten als particuliere aandeelhouder van de NBB wegens de voormelde onregelmatigheden en verzoekt hij om de nietigverklaring van de beslissingen van de Regentenraad m.b.t. de winstverdeling voor de boekjaren 2018, 2019, 2020 en 2021.

IV.2. BEVOEGDHEID

Overeenkomstig artikel 628, 13° van het Gerechtelijk Wetboek is Uw Zetel bevoegd om van onderhavige vordering van verzoeker kennis te nemen aangezien de zetel van gedaagde gevestigd is te Brussel.

IV.3. ONTVANKELIJKHEID EN GEGRONDHEID VAN DE VORDERING

Nietigheid van de beslissingen van de Regentenaad van de Nationale Bank van België van 27 maart 2019, 25 maart 2020, 16 maart 2021 en 13 april 2022 tot goedkeuring van de jaarrekening, het jaarverslag en de regeling van de winstverdeling voor de boekjaren 2018, 2019, 2020 en 2021

°Principes

1. Op basis van **artikel 2:44 van het Wetboek Van Vennootschappen en Verenigingen** (hierna WVV) kan de ondernemingsrechtbank de nietigheid uitspreken van een besluit van een orgaan van de rechtspersoon.

"De ondernemingsrechtbank spreekt de nietigheid van een besluit uit op verzoek van de rechtspersoon of een persoon die belang heeft bij de naleving van de rechtsregel die niet is nagekomen".

Als aandeelhouder (actueel 85 aandelen en minstens voor dit aantal gedurende de betrokken jaren in volle eigendom) beschikt verzoeker over het vereiste belang om onderhavige procedure in te stellen.

2. **Artikel 2:42, 2° WVV bepaalt dat:**

"Een besluit van een orgaan van een rechtspersoon of van de algemene vergadering van obligatiehouders (...) nietig (is) wegens rechtsmisbruik, misbruik, overschrijding of afwending van bevoegdheid (...) (eigen onderlijning).

- i. Er is sprake van *afwending van bevoegdheid* wanneer een doelgebonden bevoegdheid niet wordt uitgeoefend in het belang van de begunstigde. Het functioneel karakter van de bevoegdheidsuitoefening door een vennootschapsorgaan impliceert dat zij uitsluitend in het belang van de vennootschap mag uitgeoefend worden ter bescherming van de collectiviteit van de aandeelhouders: zo niet, is er sprake van bevoegdheidsafwending.⁸
- ii. Met *misbruik van bevoegdheid* refereert artikel 2:44, 2° WVV aan iedere onregelmatigheid m.b.t. het doel van het besluit van een vennootschapsorgaan, d.w.z. de omstandigheid waarbij de bevoegdheid van het orgaan of de macht van de meerderheid binnen dit orgaan, wordt aangewend om het vennootschapsbelang op te offeren aan private belangen, die buiten het vennootschapsverband gelegen zijn. Dit omvat zowel het misbruik van gelijkheid als het misbruik van meerderheid.⁹
- iii. Het *verbod op rechtsmisbruik* verbiedt een persoon zijn recht uit te oefenen op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en redelijk persoon in dezelfde omstandigheden geplaatst.¹⁰ Dit is een algemeen rechtsbeginsel.¹¹

⁸ N. HALLEMEESCH, "Loyauteitsplicht van meerderheidsaandeelhouders: aard en misbruik van stemrecht herbekeken", *TPR* 2018, (323) 362, nr. 36.

⁹ B. TILLEMANS, "De nietigheid van besluiten van de algemene vergadering: het nieuwe artikel 190bis Venn. W.", *TBH* 1994 (987) 997, nrs. 15 en 16.

¹⁰ Cf. vaststaande rechtspraak van het Hof van Cassatie, o.m.: Cass. 10 september 1971, *Arr. Cass.* 1972, 31; Cass. 6 januari 2011, AR C.09.0624, *Arr. Cass.* 2011, afl. 1, 41; Cass. 1 februari 2016, AR. C.15.0250, *RABG* 2016, afl. 16, 1219, noot S. SLACHMUYLDERS.

¹¹ Zie o.m. Cass. 4 maart 2021, AR C.20.0404; Cass. 30 oktober 2014, AR F.13.0140.

Er is onder meer sprake van rechtsmisbruik wanneer een vennootschapsorgaan handelt zonder enig belang, wanneer zij uit verschillende wijzen om haar bevoegdheid uit te oefenen met hetzelfde nut, de uitoefening verkiest die voor een bepaalde groep belanghebbenden, bv. de aandeelhouders het meest schadelijk is of wanneer het voor de vennootschap verworven voordeel disproportioneel klein is ten opzichte van het nadeel dat een bepaalde groep belanghebbenden moet dragen.¹²

3. Luidens artikel 2 oud Burgerlijk Wetboek (BW) is elke rechtshandeling die strijdig is met de openbare orde of de goede zeden nietig¹³.

De regels inzake misbruik van recht die zowel hun grondslag vinden in artikel 1134, derde lid en 1382 oud BW, zijn van openbare orde. De regel om zich volgens de eisen van redelijkheid en billijkheid te gedragen bij de uitvoering van contractuele verbintenissen, vormt immers één van de juridische grondslagen van de economische en morele orde van onze maatschappij. Wanneer een vennootschapsorgaan rechtsmisbruik pleegt bij het nemen van een beslissing – en aldus niet handelt binnen de perken van de redelijkheid en billijkheid – is deze beslissing nietig.

4. Het rechtsmisbruik, waarvan zowel sprake in artikel 2:42, 2° WVV als in het gemeen recht (artikel 1134, derde lid oud BW en 1382 oud BW), vindt – mede – haar grondslag in het gelijkheidsbeginsel dat een basisprincipe vormt voor beursgenoteerde vennootschappen en de openbare orde raakt.¹⁴

Zowel artikel 4 van de richtlijn 2007/36/EG van 11 juli 2007¹⁵ als artikel 7:123 WVV, welk een afgeleide zijn van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet (en artikel 14 EVRM¹⁶), poneren het gelijkheidsbeginsel tussen aandeelhouders.

Om dit principe ook intern bij de NBB te bewerkstelligen werd in de statuten van de NBB volgende bepaling opgenomen: "Art. 4. – Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten". Een lezing van deze bepaling maakt duidelijk dat dit beginsel ook dient gerespecteerd te worden bij een beslissing tot winstverdeling.

Een beslissing van een dominant vennootschapsorgaan dat ingaat tegen het fundamenteel uitgangspunt van de gelijkheid der aandeelhouders maakt rechtsmisbruik uit en is nietig in toepassing van de voormelde wetsbepalingen.

° Toepassing in casu

¹² N. HALLEMEESCH, "Loyauteitsplicht van meerderheidsaandeelhouders: aard en misbruik van stemrecht herbekeken", *TPR* 2018, (323) 363, nr. 38.

¹³ "Dit voorschrift vindt toepassing op elk vennootschapsorgaan (...); aangezien een dergelijk besluit te beschouwen is als een rechtshandeling, moet het zich conformeren aan wat de openbare orde en de goede zeden dicteren. Inbreuken op deze openbare orde (...) brengen de rechtsgeldigheid van besluiten in het gedrang" (S. VAN HAUTE en S. JANSEN, "Nietigheid van besluiten van organen, van besluiten van de algemene vergadering van obligatiehouders en van haar stemmen" in H. BRAECKMANS (ed.), *De NV in de praktijk*, Mechelen, Kluwer, 2019, 339-340).

¹⁴ K. GEENS "De jurisprudentiële bescherming van de minderheidsaandeelhouder tegen door de meerderheidsaandeelhouder opgezette beschermingsconstructies", *TPR* 1989, 50, nr. 24, zie ook: GwH 18 januari 2012, nr. 8/2012 en Cass. 7 februari 2013, Pas. 2013, 381, concl. J. GENICOT

¹⁵ Richtl. EP en Raad nr. 2007/36/EG, 11 juli 2007 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen, *Pb.L.* 14 juli 2007, afl. 184, 17.

¹⁶ Luidens artikel 14 EVRM moet het genot van rechten en vrijheden die in dit verdrag zijn vermeld, worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status.

Dit betekent dat op grond van artikel 14 EVRM het genot van de rechten en vrijheden welke in het verdrag en zijn aanvullende protocollen zijn vermeld, worden verzekerd, zonder enig onderscheid, op welke grond ook. Ook het grondrecht op eigendom, gewaarborgd in artikel 1 EP EVRM, dient op deze manier aan alle aandeelhouders van een beursgenoteerde vennootschap zonder onderscheid te worden verzekerd

5. Uit de feiten volgt genoegzaam naar recht dat de beslissingen van de Regentenraad inzake de winstverdeling (voor de boekjaren 2018, 2019, 2020 en [2021]) nietig zijn wegens rechtsmisbruik (art. 1382 BW), misbruik en afwending van bevoegdheid in de zin van artikel 2:42, 2° WVV.

6. Artikel 32 van de Organieke wet dat de wijze van winstverdeling bepaalt, voorziet dat de resterende winst van de NBB, behalve het vaste dividend van 6%, het door de Regentenraad bepaalde deel van de reserves en het door de Regentenraad bepaalde tweede dividend, bestemd is voor de Belgische Staat.

Bij lezing van deze wettekst blijkt meteen dat de Regentenraad op volledig *discretionaire wijze*¹⁷ het bedrag bepaalt dat wordt toegekend aan de reserves, evenals de toekenning van een tweede dividend aan de aandeelhouders. Hoewel de wetgever een wettelijke ondergrens vastlegt (of bepaalt) voor de derde stap, nl. toekenning aan de aandeelhouders van minimaal de helft van de opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het geheel van de voorheen gerealiseerde winst, bevat zij geen bovengrens die derhalve op willekeurige wijze kan worden vastgesteld door de Regentenraad.

Dit tweede dividend wordt als zodanig echter op willekeurige en onverantwoorde basis vastgesteld door de Regentenraad, wat als gevolg heeft dat het saldo dat overblijft voor de Belgische Staat *manifest onevenredig is* met het deel van de gerealiseerde winst dat wordt toegekend aan de andere aandeelhouders dan de Belgische Staat.

Door de aangeklaagde combinatie van de beperkte begroting van de tweede dividend met de exclusieve toekenning aan de Belgische Staat, van het gekend saldo van de winsten, maakt de Regentenraad het kader, door de wetgever toevertrouwd met het oog op verantwoorde invulling, leeg.

7. De **toepassing van de wet** door de Regentenraad dient echter op redelijke en zorgvuldige wijze te gebeuren, de diverse belangen en rechten in acht nemend, en in het bijzonder rekening houdend met het beginsel van de gelijkheid der aandeelhouders, waarbij de rechtsonderhorige inzicht krijgt in de verantwoording die aan de beslissing ten grondslag ligt en rekening houdend met het uniek kader waarbinnen de bestreden beslissingen genomen zijn (art. 4 Statuten NBB).

8. Uit de bestreden beslissingen blijkt concreet dat er duidelijk sprake is van een buitenmatig voordeel in de winstverdeling ten voordele van de Belgische Staat in vergelijking met de andere aandeelhouders.

Ter illustratieve titel kan verwezen worden naar de winstverdeling voor het boekjaar 2018, welke er in cijfers als volgt uit ziet:

(in € duizend)

	Zie toelichting onder	2018	2017
Winst van het boekjaar	36	745 562	632 685
De jaarlijkse winsten worden op de volgende wijze verdeeld, overeenkomstig artikel 32 van de organieke wet:			
1. Een eerste dividend van 6 % van het kapitaal wordt toegekend aan de aandeelhouders		600	600
2. Van het excedent wordt een bedrag voorgesteld door het Directiecomité en vastgesteld door de Regentenraad, in alle onafhankelijkheid, toegekend aan het reservefonds of aan de beschikbare reserve		372 781	316 343
3. Van het tweede overschot wordt aan de aandeelhouders een tweede dividend toegekend, vastgesteld door de Regentenraad, ten belope van minimaal 50 % van de netto-opbrengst van de activa die de tegenpost vormen van het reservefonds en de beschikbare reserve		54 788	50 452
4. Het saldo wordt toegekend aan de Staat; het is vrijgesteld van vennootschapsbelasting		317 393	265 290

¹⁷ Noch de wet, noch de voorbereidende werken geven een referentiekader van de nadere invulling van deze criteria. Weliswaar is de wetsgeschiedenis inspirerend (cfr. hoger nr.6)

Deze cijfers betekenen dat elk beursgenoteerd aandeel een bruto-dividend ontvangt van € 138,47. De 200.000 aandelen krijgen derhalve € 138,47 x 200.000 = € 27.694.000,00 van de winst uitgekeerd als dividend.

Van de totaal gerealiseerde winst van € 745.562.000,00 is dit 3,71 %. De Belgische Staat krijgt voor elk van haar 200.000 aandelen evenzeer een bruto-dividend van € 138,47, zodat zij evenzeer een bedrag van € 27.694.000,00 aan bruto-dividend ontvangt. Maar daar bovenop ontvangt zij ook nog eens 317.393.000,00 als vergoeding. De Belgische Staat ontvangt derhalve een bedrag van € 345.087.000,00 van de winst. Dit is **46,29 % van de gerealiseerde winst.**

Een analoge wanverhouding in de winstverdeling doet zich voor het **boekjaar 2019**: voor dit boekjaar krijgen de 200.000 particuliere aandelen € 122,57 x 200.000 = € 24.514.000,00 van de winst uitgekeerd als dividend. Van de totaal gerealiseerde winst van € 825.252.000,00 is dit **2,97 %** (in 2018 nog 3,71 %). De Belgische Staat ontvangt een bedrag van € 388.112.000,00 van de winst. Dit is **47,03% van de gerealiseerde winst.**

Voor het **boekjaar 2020** betekent dit concreet: de 200.000 particuliere aandelen krijgen € 105,77 x 200.000 = € 21.154.000,00 van de winst uitgekeerd als dividend. Van de totaal gerealiseerde winst van € 660.944.000,00 is dit **3,20 %**. De Belgische Staat ontvangt een bedrag van 309.318.000,00 van de winst. Dit is 46,80 % van de gerealiseerde winst.

En voor **het boekjaar 2021**: de 200.000 particuliere aandelen krijgen € 138,04 x 200.000 = € 27.608.000,00 van de winst uitgekeerd als dividend. Van de totaal gerealiseerde winst van € 355.391.000,00 is dit **7,77 %**. De Belgische Staat ontvangt een bedrag van € 150.088.000,00 van de winst. Dit is 42,23 % van de **gerealiseerde winst.**

Dit verschil kan niet anders dan buitenmatig worden genoemd: de Belgische Staat ontvangt 15 keer zoveel van de winst als de gezamenlijke andere aandeelhouders. Dit is duidelijk disproportioneel.

9. Ten onrechte zou men kunnen stellen dat de Belgische Staat over reserves zou dienen te beschikken voor de werking van de bank of voor de hypothese van een ommekeer van het economisch/financieel klimaat. Hiertoe is evenwel een groot deel van de winst gereserveerd: met name € 372.781.000 in 2018, € 412.626.000 in 2019 en € 330.472.000 in 2020. En over deze toewijzing/reservering ten voordele van de Nationale Bank klagen de aandeelhouders in deze procedure niet.

Ten overvloede wat de opbouw van reservers betreft:

° *De buitenproportionele opbouw van reserves*

De winst die aan de reserves toegewezen wordt belooft 50 % van de gerealiseerde winst. Het totaalbedrag van de reserves na het boekjaar 2018 belooft € 6.496.461.000,00. Dit is 649.646 keren het kapitaal (de verzoekende partij herinnert er aan dat in een gewone naamloze vennootschap er jaarlijks 20 % van de winst naar de reserves moet tot de reserves 10 % van het kapitaal bereiken).

Aan de buitenproportionele hogere ontvangst uit de winst moet nog een additioneel indirect voordeel toegevoegd worden:

° *De vrijstelling van de vennootschapswinst voor € 317.393.000,00*

Bovenop deze buitenproportionele toekenning van de winst, heeft de Belgische Staat nog een bijkomend voordeel dat de andere aandeelhouders niet hebben. Het grootste deel van het haar toekomend bedrag is vrijgesteld van vennootschapsbelasting, daar waar het dividend van de particuliere aandeelhouder wel wordt belast.

10. Aldus heeft de Regentenraad bij het nemen van deze beslissingen misbruik heeft gemaakt van het vertrouwenskader, haar bij wet toegekend, op een wijze die manifest in strijd is met de normale en zorgvuldige uitoefening van dat recht.

- De litigieuze beslissingen zijn absoluut disproportioneel: Uitgaande van de 50/50 aandelenverhouding tussen de Belgische Staat en de gezamenlijke andere aandeelhouders is een winstverdeling volgens de verhouding 12,5 / 1/tot 15/1 duidelijk disproportioneel.
- De beslissing is manifest onredelijk: een winstverdeling volgens die verhouding schendt duidelijk het gelijkheidsbeginsel als basisbeginsel van het vennootschappenrecht¹⁸ dat zelfs verankerd is in de eigen statuten van de NBB (Artikel 4 van de statuten bepaalt: omtrent deze winstverdeling: "Art. 4 . – Elk aandeel geeft recht op een evenredig en gelijk deel in de eigendom van het maatschappelijk vermogen en in de verdeling van de winsten").
- Deze verdeling is bovendien in strijd met het doel waarvoor het recht is gegeven: de bijzondere regeling inzake de winstverdeling – die afwijkt van de regels die gelden voor gewone naamloze vennootschappen – wordt gerechtvaardigd door de seigneuriage-vergoeding die aan de Belgische Staat toekomt voor het verkregen en gedeelde emissierecht. Hoewel deze bijzondere behandeling van de Belgische Staat wegens zijn specifieke positie aanleiding kon geven tot een zekere 'bevoordeling' – welke in artikel 32 van de Organieke wet verankerd is – laat dit wettelijk recht geen dergelijk buitenmatig voordeel voor de Belgische Staat toe. De omvang van seigneuriage vergoeding wordt bepaald door de vermenigvuldiging van de omvang van biljettenomloop met een welbepaalde rentevoet. Vermits deze rentevoet sedert 2016 0% is in het kader van het Europees stelsel, is het resultaat van de vermenigvuldiging evenzeer 0.
Ten overvloed kan worden vermeld dat de vermeende verantwoording van enig onderscheid door de "seigneuriage"-vergoeding thans berust op een foutieve premisse (of voorstelling van de feiten). De "seigneuriage" is het aandeel van de Belgische Staat in de inkomsten die de NBB verwerft als centrale bank die het emissiemonopolie heeft over de uitgifte van bankbiljetten. Dit emissieprivilege wordt thans uitgeoefend binnen het Europees Stelsel van Centrale Banken (ESCB) waarvan de NBB integraal deel uitmaakt. De "seigneuriage" van het ESCB wordt verdiend door het stelsel in zijn geheel, en (volgens de kapitaalsleutel) verdeeld over alle nationale Centrale Banken. Van die totale "seigneuriage" wordt eerst 8% in mindering gebracht: de ECB geeft zelf geen bankbiljetten uit, en ontvangt haar aandeel in de seigneuriage volgens de afgesproken berekening en verdeling. Uit de jaarverslagen van de ECB blijkt dat zij de evolutie van haar jaarwinsten verklaart door de uitleg dat haar (aandeel in de) "seigneuriage" naar nul euro is geëvolueerd in 2016. Precies omdat de rentevoet nul was. Hetzelfde geldt voor het deel van de Belgische Staat bij de Europese seigneuriagevergoeding.

Het Grondwettelijk Hof heeft kennisgenomen van de problematiek, en bevestigt op correcte wijze dat de wetgever de totale "seigneuriage" heeft willen waarborgen via de toekenning van het "saldo van de winst". De tekst van het arrest van het Grondwettelijk Hof is bijzonder duidelijk:

In het arrest van het Grondwettelijk Hof van 23 juni 2010 (zie supra) bevestigt het Hof dat de wetgever datzelfde aandeel in dezelfde totale "seigneuriage" wou waarborgen (via het 'saldo van de winst'):

¹⁸ Cf.o.m.: artikel 4 van de richtlijn 2007/36/EG van het Europees Parlement en de Raad van 11 juli 2007 betreffende de uitoefening van bepaalde rechten van aandeelhouders in beursgenoteerde vennootschappen en artikel 30 wetboek van vennootschappen.

dat "(...) dat de wetgever te dezen een oogmerk van algemeen belang nastreeft
erin bestaat DE "SEIGNEURIAGE"-inkomsten van de Belgische Staat in
verhouding tot het emissie-privilege van de NBB binnen het ESCB te
waarborgen" (...)"
(GwH 23 juni 2010, nr. 74/2010, overweging B.23, pagina's 29-30).

11. Verzoeker dient verder vast te stellen dat er voor de litigieuze en buitenmatige winstverdeling geen enkele motivering is noch wordt gegeven in het jaarverslag. Meer nog: de vergelijking der cijfers andere aandeelhouder/Belgische Staat wordt zelfs niet gemaakt. De betrokken aandeelhouder dient in staat te zijn om aan de hand van de redenen na te gaan of de beslissing van het bevoegde vennootschapsorgaan niet willekeurig is. De motivering moet hem de mogelijkheid bieden in te zien waarom het bevoegde orgaan net deze beslissing heeft genomen. Dit is te dezen duidelijk niet het geval. *In casu* ontbreekt evenwel enige motivering voor het onderscheid. Of noem het verantwoording, zoals kristalhelder bleek uit de afwezigheid van enig relevant antwoord op de vraagstelling van verzoeker op de meerdere Algemene vergaderingen.

In het verlengde van het Grondwettelijk Hof mag worden gesteld dat de wet zelf geen motivering kan vormen voor deze beslissingen: het gegeven dat de wet voorziet dat het restant van de winst na de bepaling van het 1^e en 2^e dividend, naar de Belgische staat gaat, is geen motivering voor de hoogte van dit bedrag. Dit bedrag is immers het gevolg van de eenzijdige beslissing van de Regentenraad over de hoogte en over de omvang van de reserve en de hoogte van het bedrag van tweede dividend. De vereiste motivering is evenmin terug te vinden in de verschillende ondernemingsverslagen.

12. De Regentenraad had bij de beslissing tot winstverdeling rekening dienen te houden met *feitelijke omstandigheden* van de zaak, die te dezen *uniek* zijn.

De andere aandeelhouders, waaronder verzoeker, hebben geen enkele inspraak in de besliste winstverdeling. Verzoeker heeft er al op gewezen dat de andere aandeelhouders niet vertegenwoordigd zijn in de Regentenraad.

Dit heeft een aantal gevolgen: zij hebben geen enkele mogelijkheid om invloed uit te oefenen op de te nemen beslissing. De beslissing wordt genomen buiten elk akkoord van de andere aandeelhouders om. Ondanks het feit dat zij eigenaar zijn van 50 % van de vennootschap, moeten zij de beslissingen volledig ondergaan en kunnen zij op geen enkele manier de beslissing bijsturen of afwijzen.

Zij blijven verstoken van elke informatie, behalve deze die het de Regentenraad behaagt vrij te geven. Dit betekent concreet dat de andere aandeelhouders volkomen in het duister tasten waarom tot dergelijke winstverdeling beslist wordt en of deze redenen valabel en in verhouding zijn. Hetgeen des te pijnlijker is bij de vaststelling dat de gelden publiek worden gesolliciteerd via de beurs.

En tenslotte is het hen onmogelijk om enige controle uit te oefenen. Zeker in vergelijking met een naamloze vennootschap waarin de verzamelde aandeelhouders de ultieme controle over de vennootschap uitoefenen, is dit voor de Nationale Bank niet het geval. In dit geval beslist immers de Regentenraad en niet de algemene vergadering over de winstverdeling. Deze beperking in de rechten van de andere aandeelhouders had de Regentenraad er toe moeten aanzetten met de grootste zorgvuldigheid oog te hebben voor de belangen van deze groep van aandeelhouders en bij de concrete toepassing van deze wettelijke grondslag in de jaarlijkse winstverdeling, te bewaken dat die buitenmatige bevoordeling *in de feiten* ook zou ontstaan. Het is niet omdat de wet deze bevoordeling mogelijk maakt, dat deze buitenmatige bevoordeling bij de jaarlijkse winstverdelingen in de feiten ook moet toegestaan worden¹⁹.

De unieke context waarbinnen de beslissing tot winstverdeling wordt genomen vereist een verscherpte motiveringsplicht in hoofde van de Regentenraad. Dit geldt des te meer nu de Regentenraad een orgaan is van de NBB, waardoor ipso facto een verhoogde verantwoording- en motiveringsplicht ten aanzien van de rechtsonderhorige geldt.

13. De bestreden beslissingen van de Regentenraad zijn eveneens in strijd met de verdragsvrijheden zoals gewaarborgd in artikel 14 EVRM en artikel 1, van het Eerste Protocol bij het EVRM (afgekort EP EVRM).

Het eigendomsbegrip in de zin van artikel 1 EP EVRM strekt zich niet alleen uit tot de *eigendom (of enig ander zakelijk recht)* met betrekking tot aandelen in een vennootschap, maar ook *alle hiermee verwante (of verband houdende) rechten*, waaronder het stemrecht, zeggenschapsrechten, recht op winstdeelname, de gelijke rechten die bepaalde aandeelhouders op grond van de statuten toekomen, etc.²⁰

De kwestieuze beslissingen van de Regentenraad leiden *de facto* tot een onteigening van de aandeelhouders, die enkel op een zeer beperkt deel van de winsten rechten kunnen doen gelden. Er is sprake van een feitelijke nationalisering van de winsten in het voordeel van de Belgische Staat ten nadele van de andere aandeelhouders.

14. Uit hetgeen voorafgaat blijkt dat de beslissingen van de Regentenraad met betrekking tot de winstverdeling voor de boekjaren 2018, 2019, 2020 en 2021 nietig zijn wegens misbruik, rechtsmisbruik en afwending van bevoegdheid in de zin van artikel 2:42, 2° WVV, het algemeen rechtsbeginsel inzake misbruik van recht en de artikelen 14 EVRM en artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM.

¹⁹ Dit werd reeds opgemerkt door de Afdeling Wetgeving van de Raad van State, die er in haar advies bij de wettelijke grondslag van deze winstverdeling, reeds op wees dat de nieuwe winstverdelingsregels het mogelijk maakte om de Belgische Staat buitenmatig te bevoordelen.

²⁰ EHRM (4de afd.), nr. 48553, 25 juli 2002 (Sovtransavto Holding/Ukraine), www.echr.coe.int).

OM DEZE EN ALLE ANDERE REDENEN ZO NODIG TE DOEN GELDEN IN DE LOOP VAN HET GEDING EN ALHIER UITDRUKKELIJK VOORBEHOUDEN

Om voormelde redenen en alle andere op tijd en stond te doen gelden en alhier uitdrukkelijk voorbehouden;

De vordering van verzoeker toelaatbaar, ontvankelijk en gegrond te verklaren en dienvolgens:

- De nietigverklaring te bevelen van de besluiten van de Regentenraad van de Nationale Bank van België van 27 maart 2019, 25 maart 2020, 16 maart 2021 en 13 april 2022 tot goedkeuring van de jaarrekening en de regeling van de winstverdeling voor de boekjaren 2018, 2019, 2020 en 2021;
- Conform artikel 2:47, § 2 WVV de neerlegging en de publicatie van het uittreksel van het tussen te komen vonnis te bevelen en bij in gebreke blijven van de Nationale Bank van België, verzoeker te machtigen om kosten van deze laatste de neerlegging en publicatie te verzorgen;

In elk geval gedaagde te veroordelen tot de kosten van het geding, inbegrepen het basisbedrag van de rechtsplegingsvergoeding begroot op **1.560,00** EUR en de dagvaardingskosten (p.m.);

Het tussen te komen vonnis uitvoerbaar bij voorraad te verklaren, niettegenstaande alle verhaal, zonder borgstelling en met uitsluiting van kantonnement.

Onder uitdrukkelijk voorbehoud van alle rechten en middelen;

En opdat gedaagde partij het wete, heb ik haar gelaten, desgevallend ieder afzonderlijk, zijnde en sprekende als hoger gezegd, afschrift van tegenwoordig exploit, zo nodig onder gesloten omslag, eensluitend de voorschriften der wet.

Inventaris van de overtuigingsstukken

1. Ondernemingsverslag van de Nationale Bank van België d.d. 17 april 2019.
2. Ondernemingsverslag van de Nationale Bank van België d.d. 15 april 2020.
3. Ondernemingsverslag van de Nationale Bank van België d.d. 16 april 2021.
4. Ondernemingsverslag van de Nationale Bank van België d.d. 13 april 2022.
5. RvS 20 december 2021, nr. 252.483, Van der Gucht.

Waarvan akte - Datum als boven.

Kost : honderd vijfennegentig euro negentig cent
eventueel te vermeerderen met de portkosten, zoals vermeld op het origineel.

Registratierechten - Toepassing van art. 8bis W. Reg. : Registratierecht : € 50

De gerechtsdeurwaarder,

VR	16,01 €
Rinl	8,08 €
Uinl	0,38 €
PORT	3,72 €

Totaal excl. :	28,19 €
BTW 21% :	5,92 €

Totaal :	34,11 €
----------	---------

ME SCHEPKENS

VR	:	48,02
RS	:	10,15
VACB	:	12,98

R	:	71,15
BTW	:	14,94

REG	:	50,00
ZEG	:	3,70
FAJ	:	22,00

	:	161,79
CFE	:	34,11

TOT	:	195,90
------------	---	---------------

BPR	:	1,31
BTW	:	0,28

TOT	:	197,49
------------	---	---------------

Brussel, 01/06/2022

N.V. NATIONALE BANK VAN BELGIE
de Berlaimontlaan, 14
1000 Brussel

Dossier : **FA62493**
Zaak : VAN DER GUCHT Jaak / NATIONALE BANK VAN BELGIE N.V.
B.T.W. :
Ref. Cliënt :

Mevrouw, Mijnheer,

Hiermede laat ik u weten dat ik mij op bovenvermeld adres begeven heb op 27/05/2022 om 06.37 en dat ik er een kopij neergelegd heb van een exploot, onder gesloten omslag.

Moet u het exploot niet gevonden hebben, mag er eensluidende kopij daarvan door u persoonlijk, of door een gevolmachtigde, afgehaald worden in mijn studie, tijdens de bureeluren, zoals hierboven vermeld, en dit binnen een maximale termijn van DRIE maanden te rekenen vanaf de betekening dezer.

Hoogachtend,

de gerechtsdeurwaarder.

BELANGRIJKE OPMERKING.

Indien geadresseerde deze eensluidende kopij wenst af te halen, dient hij drager te zijn van onderhavige brief alsmede van zijn identiteitskaart, of indien het om een rechtspersoon handelt, dient hij de bewijzen van zijn hoedanigheid te vertonen, en indien geadresseerde een andere persoon, van ten volle zestien jaren, verzoekt deze ophaling te doen voor hem, dient deze persoon drager te zijn van onderhavige brief alsmede zijn identiteitskaart en een geschreven volmacht, hierna opgesteld dewelke hij voorafgaandelijk en juist zal ingevuld hebben.

VOLMACHT :

De hierboven aangeschreven persoon geeft volmacht aan :

Naam :

Voornaam :

Adres :

Teneinde kopij van het hierboven vermeld exploot, hem geadresseerd, af te halen en te tekenen voor ontvangst.

Datum

Handtekening

Voor ontvangst

I.K. nummer :